

HONSZERETET

TÁRSADALMI, KATONAI, GAZDASÁGI ÉS TUDOMÁNYI LAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapesti IV. Váci utca 34. félemelet.
Telefon: 40 467

Megjelen havonta kétszer.

Felolós szerkesztő:

DR. MAGYARÁDI BOROSS LAJOS

Előfizetési díj egy évre: 130 korona,
tagoknak és katonáknak: 80 korona.

Egyes szám ára: 5 korona.

Újévi ima a Hazáért.

Irta: P. Zadavec István dr. teológus.

Memento Domine! Emlékezzél meg óh Uram! azon imádról mellyel imádtak téged eleink. . . Koronás királyaink, buzgó hithű őseink. . . És a szent berkek titokzatosan suttozva, a virányok virágai édeset illatozva, a szilaj hegyek saele süítve, az ódon templomok Madonnája kegyesen mosolygva biztatta az ós imádkókat, hogy: imádságuk meghallgattásra talál. . .

Memento Domine! Emlékezzél meg óh Uram! azon imádról, mellyel imádtak téged a véres tülekedések szenvedő magyarjai. . . Midőn Mohi pusztán csatát veszve üldözött vadként bujtak odukba, erdőkbe. . . Midőn Mohamed győzni látszott Jézuson s reá kovácsolta a szolgaság bilincseit. . . Hogy csörgött a szolgalánc! s mily éktelenül zörgött bele a magyarok bus imájába: Magyarországról, édes hazánkról.

Ne feledkezzél meg, szegény Magyarokról. . .

És imádságuk meghallgattatásra talált. Levetted kezeikről a bilincset, szabaddá tetted a hazát.

Memento Domine! Emlékezzél meg óh Uram! azon imádról mellyel imádtott téged a bilincsből fölszabadult magyar kéz. Hogy serénykedett! Összehordott követ-fát, szövetvirágot, csakhogy ékes oltárt emelhessen néked. A hegyek ormaira állította keresztet, hogy hirdesse uralmat. . . Földjei szélére, hogy ellenéltze a barázda csipkedőket. Emlékezzél! A csendes idők csendes templomcskáiban hány ima röppent feléd, hány sóhaj szállt hozzád, hány könnyet ivott meg a föld.

Memento Domine! Emlékezzél meg óh Uram! azon imádról, mellyel imádtak téged magyarjaid a véresó esztendeiben. . . Eldördült az ágyú. . . hadra kelt a magyar. . . Hány gyermekszobában kulcsolódtak össze a picikacsók és imádkoztak, a fegyvert gémberegett, fagyott kezekkel szorongató apaért. . . Hány édes anya borult Mária képe elé, míg fia farkasszem nézett az ellenség ágyújával. . . Hány hitves tüzte fel zokogó imával gyász-fátyolát, azért, ki a meszes gödörben alussza örök álmát. — — — — —

Azután, egyszer elfelejtettünk imádkozni. . . És feldühösített minden, mi te reád emlékeztetett. . . Ráütöttünk az összekulcsolt picikacsókra. . . Kiröhögtük, felranciaáltuk Mária előtt térdelő édes anyánkat. . . Befogtuk, eget kereső hitvesünknek a szemét. . . Letaszítottuk az ormok tetejéről a feszületet, letördeltük az útszéli keresztet. . .

Mindezekről. . . Ne emlékezzél óh Uram! — — — — —

Memento Domine! Emlékezzél óh Uram! Es hallgasd meg a most imádkozó magyart. . . Szent, évezredes örökségünkbe belegázoltak az ellenséges idegenek. A te néped árva, hazája csonka. Testvéreink prédájává lettek a népeknek. Szemünk megtört a sirástól, arcunk megfakult az éhségtől, testünk didereg a hidegtől. . . Megcsalt bennünket mindenki, akiben bízunk. . . De Te óh Uram! Magyarok Istene, úgye nem hagysz el minket?! „Te benned bízunk, és nem szégyenülünk meg mindörökké”. . . Új évet hoztál reánk. Bizonyára sok megpróbáltatást rejteget ez számunkra. . . Egyért könyörgünk. Amiért könyörgött a Távozó Krisztus: „ut unum sint” = *hogy egyek legyünk*. Hogy az átkos széthuzásoknak vége szakadjon. Hogy egyek legyünk a honszeretben, a munkában, az egymás megbecsülésében. . . s hogy ez alapon, még ez évben, egységes legyen az ősi magyar föld.

Amen.

Összetartás.

Irta: nagymegyeri Raics Károly ezredes.

Korunknak eseményekben gazdag története ijesztően hasonlít a mohácsi vész előtti és az azt követő idők állapotjaihoz. Hasonló előzmények, végeredményükben hasonló következményekre is vezetnek. Egészséges közszellemünk és közérzetünk akkor sem volt, most sincs. A nemzeti erő eme legfélelmetesebbje akkor is szétforgácsolódott, ma is annak híján vagyunk, mert nem tartunk össze. Akkor is, miként ma, „mindénki csak a maga hasznát kereste”. „A visszavonás s a kölcsönös gyűlölet szelleme” akkor is éppen úgy uralkodott, mint napjainkban.

„A történelem az élet tanítónője.”

Vizsgáljuk meg ennek világánál a multat, hasonlítunk össze azt a jelennel s okuljunk belőle a jövőre.

Bármily szempontból vesszük is szemügyre a nemzetek életének történeti eseményeit, az emberi léleken felépülő *nemzeti jellemre*, mint *kiinduló alapra* nézve mindnyájunknak egyet kell értenünk. Ha pedig nemzeti jellemünket azon szempontból vizsgáljuk, hogy mennyiben gyökeredzenek abban az *összetartás* fogalmának *alkotó elemei*, mint az önfegyelem, önzetlenség, ember szeretet, egymás hibái iránti elnézés, tekintélytiszteltet s mindezek alapján a haza boldogításának a vágya, mennyiben alkalmas tehát az az összetartás felkeltésére és megszilárdítására: úgy találjuk, hogy a történelem tanulsága szerint jellemünk ezen magas értékekben ma is *szűkölködik*, tehát az a maga ös eredetiségében ma is majdnem változatlanul fennáll. Abban tehát még számottevő *nagy ellenértékeknek* kell lenniök, hogy azok egymást alkalmas időben sikeresen ellensúlyozhatták, t. i. nemzetünk *életképességét* mindannak dacára *beigazoltatták*. A lovagiaság, vitézség, nagylelkűség, jogtiszte-

let, igazságszeretet, józan mérséklet voltak azon rokonszenves vonások nemzetünk jellemében, melyeknél fogva az összetartás hiányait nemcsak pótolni volt képes, de józanságánál fogva idejében mindig be tudta látni tévedését, mi a lejtőn való lecsúszását fékezte, sőt azon meg is állította.

Amíg a mohácsi vész előtt a földes úr és a jobbágy közötti viszony a végsőkig kiélesedett, addig napjainkban a tőke és a munka harca dúl szinte a késhegyig menő elkéséredéssel. Ez a küzdelem, helyesebben mondva a közszellem fogyatékosságának minden produktív erőt felaprózó hatása akkor is az ország feldarabolására vezetett, most hasonlóképpen ugyanaz az eredménye annak. Akkor is nemzetünk sirjának szélén találtunk magunkra, úgy látszik, most is ez a sors vár reánk.

Sokan azért még most sem látnak tisztán. Csupán rémlik előttük a jövő borzalmas képe, ha az események okozta hypnotikus álmukból fel nem ocsudnak.

Még a kibontakozás módjában és eszközében is milyen feltűnő a hasonlat! Az öntudatra ébredés üdítő szelölője akkor is a hit világában lengedezett először, midőn a reformatio az e téren keletkezett visszaélések megszüntetését tűzte ki céljául. Ma is ezen virányok felől érkezik a jótékony áldás fuvalma, mely a megromlott erkölcsi élet miázmas levegőjét hivatott megtisztítani a keresztyén erkölcsstan örök igazságai szerint.

A reánk borult sötétségben tehát akkor is a keresztyén hit sarkcsillaga szerint tájékozódunk, mint ahogy most is keressük azt és érvényt is akarunk szerezni boldogító hitünk erkölcsnemesítő, tiszta igazságainak.

Mai tudásunk alapján azonban nem szabad azt képzelnünk, hogy valamely, a nemzet életére mélyen kiható elhatározás annak idején egyszerűbb volt, mint ma. Az ilyen alhatározás az akkori tudás, műveltség s viszonyok figyelembevételével bizonyára éppen úgy próbára tette az ember erkölcsi képességét, mint most. A lélek er-

TARCA.

Eszterházy Pál herceghez.*

Én vagyok a leggőgösebb halandó.
Fejem egy tulvilágba emelem
E földről. Én hajlok a legnagyobbat,
Ha földig hajtom egyszer a fejem.

Dac és harag ez a gőg; életemnek
Emelő daruja, mi kiemel
E gyilkos bűzből, hogy orrom ne érje
S lesujtólagnéznek fölötte el.

Pedig, pedig oly szelidnek születtem.
Minden vágyam, hogy törpe gör legyek
Mások között e lélekkel, e szívvél,
S mások hozzám mind óriás hegyek.

* Mult számunkban Farkas Sándor ezredes „Hazafi csak önzetlen ember lehet” című cikkében megemlítette, hogy herceg Eszterházy Pál 100 kat. hold földet adományozott a Honszeretet Nevelőintézetnek, majd pedig 250.000 koronát a Magyar Tudományos Akadémiának. Ez alkalmából egyik nagy költőnk ez ódát írta hozzá s beküldte lapunknak, amit örömmel közlünk. Szerkesztő.

Minden vágyam: olyan legyen az ember,
Hogy minden dalom óda legyen itt.
Mert volna-é dalnak szebb tárgya, mintha
Minden dal embert tisztel, istenít?

Csak ne csalna már az ösztön, mi hajszolt
Eddig, másokra úgy tekintenem,
Hogy mind megváltást hord magába! Minden
Gyötrelmem e csalódásból terem.

Mert az emberekből, mint lenge illat
A virágból, mit ráz a fergeleg,
Elillant mind, mi nagy, mi isteni.
És férgeket nem, nem tisztelhetek!

S most a fejembe tódul mind a vérem;
A földre huzza, hogy „hajolj, hajolj!”
Eleven földi lélek csendülése
Buzdul ég felé innen valahol.

Elhajítom boldogan bosszu gőgöm.
Harsogok és sírok is édesen.
Azt hittem, azt, mind elrohadt a lélek.
S én a lelket, a lelket keresem!

Osonka Magyarország nem ország, egész Magyarország mennyország!

kölcsi tartalmalényegileg mindig ugyanaz, csak megnyilatkozásai, fegyvere és harcmódora alkalmazkodnak az ellenség és a megváltozott viszonyokhoz. E téren játsza leghatásosabb szerepét az „összetartás” úgy az egyes ember lelki világában, midőn azt a jobb ügyért való kitartásra, sőt még áldozatra is serkenti, mint pedig az egyesek fegyelmezett összekapcsolása révén tömörített zárt egység létesítésével, mely annak öntudatában rejlő fokozott erejénél fogva a tömeglélek kiméretlen s mindenre kész tetteirejét nyitja meg számára.

Az összetartás már az egyes ember lelki egyensúlyáról is hű képet nyújt. Mert amiként az az összetartást létrehozó erők megfelelő összehangolását elérni képes, azonképpen tudja az ily módon kialakított új erőt az egyetemesség javára is értékesíteni. Az *önzés* és *önfelegyműnk hiánya* az összetartást gátló erők legnagyobbjai. Ha tehát nemzetünket az összetartás terén előbbrevinni akarjuk, szükséges, hogy lelkünknek ezen két közös hibáját a kiküszöbölésig üldözzük, illetőleg elszánt kitartással, következetesen szelidítsük. *A köz iránti érzékünk abban az arányban fejlődik, amint önzésünk csökken, önfelegyműnk pedig megszilárdul.* Összetartásunk megalapozására ez legyen az első lépésünk.

Amíg tehát a nemzet *közérzülete és közszelleme* egy kétségtelenül helyes és megtisztult erkölcsi irányban *ki nem alakul és szilárdan nem állandósul, addig összetartásról sem lehet szó annak erőt hatványozó igazi értelmében.*

Ne hunyjunk szemet a történelem javításra intő példái előtt. A történelem nemcsak adatok holt tömege, hanem az életből merített és az életre szóló bölcs intelmek gazdag tárháza is, melyeknek *tanulságait a nemzet lelkének nevelése érdekében ki kell aknáznunk.* Ha eddig téves úton jártunk, változtassunk még idejekorán irányt, mert különben útvessztőbe érünk, hol pusztulás vár reánk.

Lélek kell a lelkemhez err' a földre —
S van hát lélek s lesz még ezernyi majd;
Ez csak a jel, mint királyné kiröpte
Jelzi özönlenni kasból a rajt!

Van hát lélek, s lelkek, gyertek elő hát!
Gyertek elő ti jók, ti nemesek,
Kik nem züllöttetek még állatokká
S szivetek földünk sorsán megesett!

Gyertek, meg kell menteni a világot!
A többi, haj, lelketlen, mind süket.
Kártyába, örült tivornyába, kéjbe
Öldösik erejüket, kincsüket.

Gyertek, hősök legyetek, óriások;
Nagy tetteket, csodákat tegyetek!
Uj kort hozzatok, hősök korszakát, a
Népre, mely epedve vár bennetek'!

Hősök legyetek, hősök, ifju herceg!
Világ szülessen e szétdukt helyen,
Melyben ne undorodjon az, ki költő;
Tetteket dicsőítsen szüntelen!

Miként „a nemzet a XVI. században a maga erejéből emelkedett a legmélyebb süllyedésből szinte eszmei magaslatra” (Marczaly: „A béke könyve”), azonképpen bizvást remélhetjük, hogy helyzetét és a tiszta erkölcs s komoly munkában fogant korszellemet megértve, acélos akarattal fog annak a „Nagymagyarország” *kiúvadásáig érvényt is szerezni... de csak akkor, ha e hon szeretetében, javainak önzetlen s kitartó munkálásában szívesen összetart.*

Csak az összetartás s az ebből kifejlődő tettek alapján lesz a honszeretet pozitív érték, mi a mi anyagiak korunkban a költő szerint, sajnos, oly elvétve jelentkezik, mikor azt mondja:

Szép csillag a honszeretet,
Gyönyörűségesen ragyog.
Szegény hazám, szegény hazám Te
Neked kevés van ilyen csillagod.

Hithűség — hazaszeretet.

Irta: Patacsi Dénes nemzetgyűlési képviselő.

Amikor a „Honszeretet” utjára indul, hogy a címében kifejezett érzést, a honszeretetet édes hazánkban lánggra gyujtsa és ápolja, a honszeretet sugallta testvéri érzés üdvözlését küldöm az én drága magyar véreimnek, nemcsak ebben az ideiglenesen szűk Magyarországon, hanem a megszállott részekben idegen rabságban selymlődő véreinknek is. Testvéri érzés üdvözlését küldöm nemcsak a magyar anyanyelvűeknek, hanem a más nyelven beszélő, de magyarul érző kedves honfitársaimnak is, fenn a Kárpátokon, Erdély bércein, az Aldunánál és a Dráva-Száva zugó habjainál lakozóknak... Mert akik új térképet, új határokat akarnak alkotni, tudják meg, hogy Szent István ezer éves országát nem lehet egykönnyen eltörölni. Régi határainknak, a boldog egységes Magyarországnak vissza kell jönnie, össze kell forradnia — erre szent fogadalmat tesszünk.

Vörösmarty, nemzetünk nagy költője, amikor ellátogatott Zrinyink dicsőüléséhez, Szigetvár omladozó falai közé, azt mondotta: „*A lelke eljár ősei sirjához és a régi fényről gyujt új szövétneket!*” Szigetvár falában, márvány-emléktáblára, arany betűkkel van bevésve ez a mondás. Vessük mi is sziveinkbe ezt az aranymondást és nézzük, mi az a régi fény, amely új szövétneket gyujthat nekünk árva magyaroknak bús jelenünk sötét napjaiban.

Őseinknek régi szép erénye volt a *hithűség* és a *hazaszeretet*... Amíg ezt a két vezérfényt követte nemzetünk, addig nagy volt hazánk és boldog a magyar; de amikor hitétől, istenétől, őseink erkölcsétől idegenből hozott maszlaggal eltérítették, a templomokban való istenimádás helyett az istentagadó, hazállan tanokat hirdették, neki mondván: „*Mindegy, akárhol a hazánk, akármilyen uralom van is felettünk, már elég a*

háborúból, nem akarunk katonát látni, mert hazánk az egész világ", akkor jött ránk, a harctéren a világ bámulatát kiérdemelt vitéz magyar nemzetre, a börtönöknek kiszabadult söpredéke, hogy kardcsapás nélkül sétálhassanak be azok, akiknek a harctéren csak a hátát látta a magyar katoná.

Véreim! Magyarok! Honfitársaim! Okuljunk a közel mult gyászosságán és térjünk vissza őseink igazi keresztény-magyar erkölcsseihez: a hithűséghez és a hazaszeretethez, amely elvezet a legnagyobb magyar, Széchenyi azon mondásához: „Magyarország nem volt, hanem lesz!”

Most.

Most kell akarnia a népnek,
Istenmódon, nagyon akarni.
Most kell akarnia a népnek,
Mely élni akar, meg-nem-halni.

Világ megteremtése óta
Nem volt ilyen hő a világban.
Uj semmivé, ős-állapottá
Olvad, törik minden a lángban.

Egy uj teremtés perce jött el.
Az Úr egy óriási katlan.
Teremteni lehet; lehet ma
Ujból megint, ha akarat van.

Teremtés perce... kínos egy perc;
De millió évvel fölér ez.
Isten lehet, aki magában
Isteni akaratot érez.

A nép, ha benne akarat van,
Ha nincs idegrendszer rongyból:
Uj világot rakhat magának
A semmiből, a romhalomból.

Most van a perc, milyen sohsem volt.
A perce az örök halálnak.
De aki akar, a halálból
Most mind örök életre támad.

Itt van a perc, milyen sohsem lesz,
Hol minden ős-elemre bomlik.
Teremthetsz magyarság s a műved
Minden időközön át-toronylik.

Akarj, akarj, teremts magyarság.
Uj világot teremts magadnak.
Ur légy a rom fölött; se poklok,
Sem ég, több ily időt nem adnak.

Akarj magyar. Tüzre se méltó,
Ki téllen ül, féregre válva,
Mikor Istennek kéne lenni,
Bátran akarva, talpra állva.

Boross Sándor.

MAGYAR TANÍTÁSÜGY.

Hazaszeretet az iskolában.

A nemzetünkre leszakadó sorscsapás a magyarság kezéből minden fegyvert kicsavarhatott és még kicsavarhat, de kettőt nem vehet el, csak akkor, ha mi dobjuk el önmagunktól: ez a hazaszeretet s a kultura fegyvere. Minden fegyver közt ez a kettő a leghatalmasabb. E nélkül nemzet nincs, ezzel a nemzet halhatatlanul élő, hódító és hatalmas. E kettő a nemzet szive és esze, lelkesedése és okossága, akarata és ereje. De e kettő csak akkor lesz hatalmassá, hódítóvá és örök életet adóvá, ha egyesülnek, ha egymástól el nem válnak.

Hogy ez igaz, bizonyítja minden nemzet fejlődése, bizonyítja ez a mi mostani nagy nemzetkatasztrófánk, melynek legfőbb okozója a hazafias érzés nélküli kultura volt. Azok, akik a mai világrend megdöntésére törekedtek s törekednek, nagyon jól tudják, hogy a hazaszeretet s az ezen alapuló kultura az ő törekvéseiknek a legnagyobb ellensége, leghatalmasabb akadály. Éppen ezért a hazaszeretetet lejártni igyekeztek, idejét multa frázisnak tüntették fel, majd azt hirdették, hogy az akadály a jobb gazdasági és társadalom politikai berendezkedésnek. Úgyes kiszámítással és szívós, kitartó mesterkedéssel szórták ellene a legkülönbefőbb rágalmakat, arra számításal és szívós, kitartó mesterkedéssel fogan meg s okoz erjesztést.

Jól számítottak, az elhintett métely sokféle hatott, rombolt, a jobb meggyőződést meglazította, a tisztább látást elhomályosította. Bomlasztó munkájukat elősegítette még az is, hogy a frázisnak feltüntetett hazaszeretet helyébe, mint egyedül nagy, erős és modern ideológiát ültették az internacionális, a nemzetközi, a hazátlanság fogalmát. Ezt aztán felcicomázták minden ékességgel, világmegváltó messiási csodakerőt tulajdonítottak neki, s azt hirdették, hogy ez mindenkit boldoggá tesz.

A káprázatos tűzijáték, ahogyan elveiket hirdették, sok bmulót csődített köréjük, az elpuffanó rakéták füstje megfertőzte a levegőt s ez a fertőzött levegő behatolt az iskolák falai közé is. Hogy valóban igaz ez, a közelmult tapasztalatainak nem egy sajnálatos esete igazolja.

Nem szólok az ifjúságról, mert az ifjúság könnyen befolyásolható. Az ifjúságot az iskola s az élet nevei. Az élet romboló szellemével szemben az iskola szellemének kell az építő félnek lenni s a hatalmasabbnak is. Az iskola szellemeneknél hatalmasabb tekintély legyen az ifjúság előtt! Az iskola szellemének szive és esze tiszta legyen, egyesítse magában a hazaszeretetet és a kulturát és azt vigye bele neveltjei lelkébe.

Ha az iskola valóban tiszta szívé és tiszta eszű, ezt megteheti, hiszen neveltjeit zsenge koruktól kezdve vezeti, kis gyermek koruktól fogva az iskola adja a lélekeltető levegőt. Tekintélyét akkor szilárdíthatja meg előttük, amikor még a gyermeklélek nagyon fogékony; a leendő világnézet pilléreket módjában van biztos alapra állítani. Az iskola szelleme mindent megtehet s kívánnunk is kell, hogy tegyen meg mindent.

Tőle kell várnunk, hogy a hazának építő harcosokat neveljen. Ha valamikor, most követelhetjük ezt meg az iskola szellemétől, most, a mikor mindent elvettek tőlünk s csak a szívünket s az eszünket hagyták meg. Az iskola munkájától függ a jövő; ez a jövődő harcos nevelőhelye; ha feladatát jól oldja meg, akkor mai nyomorúságunk csak pillanatnyi, ha azonban helytelenül vagy lanyhán dolgozik, akkor elsorvad.

Az iskola szelleme, munkája s eredménye az iskola munkásaitól függ, ők fegyverezik föl neveltjeiket a két leghatalmasabb fegyverrel, a hazaszeretet és a kultúra fegyverével. Az iskola munkásainak kell legjobban tudniok, hogy mit ér ez a két fegyver; ők tapasztalhatták az iménti eseményekből legerősebben, hogy a hazaszeretet nélküli kultúra rombol, erkölcsöt öl, piszkos iszappal hord be mindent. És heostrateri munkát végez az, aki ezt az internacionális, ezt a hazátlan kultúrát hirdeti, aki azt akarja belevinni a gyermek lelkébe.

A tüzi játéknak vége, a világmegváltónak feltüntetett messiás hamis bálványja összeomlott s mikor mindent összerombolt, a vér és átokközön, a félelem és halál felhőn át tisztán tűndökölt az örök nap, az áldó és életet adó melegsugarú nap, melyből a tiszta erkölcs, az építő ész, a mindent átható szeretet és az örök szép kultúrája fakad: a hazaszeretet.

Az iskola neveltjeit ezen nap imádóivá tegye! Ellenségeink ránk fogták, hogy mi türelmetlenek vagyunk, mi nyakas magyarok vagyunk. Bár lettünk volna azok, bár türelmetlen nemzeti, hazafias érzést nevelt volna gyermekeinkbe minden magyar földön álló iskola szelleme. De a mi iskoláink szelleme türelmes volt; most, mikor már egyebünk nem maradt, mikor más fegyverünk nincs, azzal kell harcolnunk, ami van. Kérlelhetetlen harcos hazafias érzést, gyökeréig tiszta hazafias kultúrát kell az iskoláknak neveltjeibe bele vinni. Semmi megalkuvás, semmi letompítása a harcos fegyverélnek. Nemcsak élni, de elrablott hegyeinket, folyóinkat, városainkat újból vissza akarjuk hódítani. A második ezer évre és az örök időkre szóló nagy hódítás nagy tusája most kezdődik; vérrel, csatagó fegyverrel már egyszer a miénkbe tettük, most a mi iskoláinkból kiözönlő, a hazaszeretet és a nemzeti kultúra éles és hatalmas fegyverével felvértezett jövődőknek kell ezt a földet oly nagygyá tenni, amilyen volt, de magyarabbá.

Előbb azt mondtuk, hogy a hazaszeretnek és kultúrának össze kell kapcsolódnia. Az iskolai nevelő hazaszeretet tehát ne legyen frázis, üres hangoztatása a nemzeti büszkeségnek, hanem legyen tartalma is. Ez a tartalom nem lehet más, mint mindannak megismerése, amire a hazafias érzés büszke lehet. Meg kell tehát ismertetnie mindazzal az iskolának gyermekeinket, ami a magyar faji öntudatot erősíti.

Eddig iskoláink egyre azt tanították, hogy egyedül álló nép vagyunk, rokon nélkül ideszakadva, tőlünk teljesen idegen népek közé. A nyelvrokonság kapcsán egy-két népet említett az iskola, de arról nem szólt, hogy a magyarság a 450 milliós turán nép hatalmas családjának tagja. Arról nem beszélt, hogy mi magyarok nem vagyunk rokotalanok, hanem e föld leghatalmasabb, legnépesebb törzsének édes gyermeke. Arról nem szólt, hogy éppen az, hogy mi ide tudunk ékelődni a nyugat népei közé, ékes bizonyossága a turáni faj hatalmas erejének.

A történelem s irodalom során mindenféle apró-cseprő jelentéktelen csete-patákról szólt az iskola, mintha csak nekünk magyaroknak kellene mindazt tudnunk másokról, amit ők maguk se tanulnak meg, nem tudnak, — de a turánfaj hatalmas kultúrájáról, régi nagyságáról, mostani műveltségéről s erejéről mit se szólt. A keletet gyűlölő, a kelet hatalmától, a turanizmustól féltő nyugat hamis tanítása nyomán szólt a mi fajrokonainkról: a ferde szemű japánokról, a cefpos khinaiakról, a betegember törökről. Mindazt elmondta a mi iskolánk, amit a hatalomföltő nyugat a kelet turánjairól rosszat vagy lekicsinylőt tanított. Ezután ezt a mi iskoláinknak tenni nem szabad, hiszen ezek a turánok a mi édes fajrokonaink, mert mi is turánok vagyunk. Az iskola eddigi tanítása vagy hallgatása helyett bőségesen és jól megvilágítva tárgyalja a turáni faj multját, jelenét és várható jövődójét. A mi jövődők is oda kell kapcsolni kelet hatalmas turánjainak jövőjéhez, mert a nyugattól mi nem várhatunk semmi jót. Mi ázsiaiak vagyunk! Milyen más önérzete lesz a magyarságnak, ha tudja azt, hogy nem a világ tengerére kidobott hajó, hogy vannak hatalmas rokonai, hogy fajának terebélyes fája Ázsia óriási földjén is szétnyulik.

Az iskolának kötelessége lesz, hogy mindazt, amit a turáni faj alkotott a multban s amit alkot a jelenben, megismertesse növendékeivel. A nyugat sok haszontalan s értéktelen háborúi, cselzővevényei s mi egyéb lím-lomja helyett tanítsa az iskola a mi fajunk történetét, a mi fajunk génuszának hatalmát, nagyságát, turán művészetét, irodalmát, kultúráját. Büszkén kell vallanunk, hogy igenis mi ázsiaiak vagyunk. Nyugat megliport, megalázott, megtagadott bennünket hálából azért, hogy érte véreztünk évszázadokon keresztül, hiszen minket még most is ide-

Hiszek egy Istenben! Hiszek egy hazában, Hiszek egy isteni örök igazságban, Hiszek Magyarország feltámadásában! Amen.

gennek tart. A ragyogó kelet felé kell kezünket kinyújtani s bele kapcsolódní nagy fajroknainkba.

A nemzeti önértzet, a faji öntudat erősítésével mélyebbé s tartalmasabbá válna a hazaszeretet érzése is. Ugyanezt szolgálná az is, ha mindazt, ami a magyar nép ezeréves multjával kapcsolatos, bővebben, részletesebben ismertetné az iskola, mint eddig tette. De nemcsak hazánk történetét, életét, hanem földrajzát is másként kellene tanítani, sokkal behatóbban. Hiszük, hogy Magyarország térképe az iskolákban a régi marad, hogy az erőszakkal elvett részekről úgy fog szólni az iskola mindig, mint a mienkről, amelyhez jogunk van. Annak az igazságtalanságnak, amely bennünket ért, külön s nagy tanítást szánjon az iskola, hogy a rajtunk átélt sebtől mindig fájjon, mindig égjen. Ez a fájdalom is egyik hatalmas éltetője lesz gyermekeinkben a hazaszeretnek.

Külön gondjának kell lenni arra az iskolának, hogy megtanítsa mindazt becsülni, szeretni, ami magyar. Megtette eddig is, de ezután még inkább tegye meg, neveljen sovén magyarokat, akik váltig, körömszakadtáig ragaszkodnak mindenhez, ami magyar, akik még a kicsiben, még a jelentéktelenben is megfogják becsülni azt, ami magyar, csak azért, mert magyar. Ezzel kell ellensúlyozni s letompítani az idegenimádást, amely már nálunk nagyon erőssé vált s egyik oka lett a hazaszeretet elhalványulásának.

Fenti megjegyzéseinkből kiténik, hogy az iskolai nevelés és tanítás kiinduló pontjának, tartalmának és végcéljának a nemzeti önérteten alapuló hazaszeretet erősítését tartjuk. Azt a hazaszeretetet, mely nem frázisokban merül ki, hanem élő és munkára serkentő ereje a léleknek, mely erőfeszítésekre sarkal, mely tűrő martirokat és harcos hősokeket ad, mely céltudatos munkássá teszi a szántóvetőt épp úgy, mint a kultúra emberét, a földművelőt épp úgy, mint a tudóst, mint a katonát. Azt a hazaszeretetet, mely a nemzeti kultúrát, erőt szolgálja mindig akár mint békeépítő munkása, akár mint a harc-terek hőse.

A magyar jövőt az iskola szelleme dönti el azzal, hogy harcos hazaszeretetre nevel. Várjuk azt a „nagyot“, aki nemcsak elismeri az iskola nagy hivatását, de egyben meg is adja neki a módot s eszközt arra, hogy hivatását teljesítthesse.

Dr. Nógrády László.

Aki becsülettel meghalni kész, dicső neve örök s egekig hatol; de aki árván, szégyennel pusztul el, hirneve megsemmisül, senkitől sem említetvén többé. — — —

Zrtnyi Miklós.

Gondolatok a jövő pedagógiájáról.

A magyar nemzet jövőjének kialakulása főként ifjúságának gondos nevelés-oktatásától és a nemzetet alkotó társadalmi rétegek egymást megértő, egymáson segítő és egy közös cél: a haza ujjaépítésére törekvő együtt munkálkodásától függ.

Igy látom egybekapcsoltnak a sok-sok megoldásra váró nagy problémák közül, az ifjúság jövő nevelés-oktatásának kérdését azzal a *lesújtó helyzettel, melyben hazánk közhivatali pályáin szimlődő értelmisége tokróltoakra siklik az anyagi s ennek kapcsán hikerülhetetlen erkölcsi lezüllés posványára felé.*

Ha igaz az, mint ahogy kétségtelenül igaznak kell lennie annak, hogy a műveltség és tudás, szóval a szellemi kultúra képezi a nemzet nagyságának igazi alapját, úgy a jelen és a jövő értelmiségének megmentése feletti elmélkedés és ennek alapján a gyors cselekvés, mindenkinek, aki hazája sorsát szíven viseli, elsőrendű kötelessége. Ez készlet engem arra, hogy jelentéktelen, de minden esetre igaz jóindulatból eredett gondolataimat e lap hasábjain közze tegyem és ezáltal hozzászólásra birjam mindazokat, akik e téren is hivatottabb apostolaivá lehetnek *nemzetmentő munkásságunknak.*

Ma, amikor a kultúra felőli felfogásoknak oly sokféleségével találkozunk, amidőn ezen felfogások nagy része jelszavakban merül ki, amidőn félre vezetett elmék igaznak vélt és világot megváltónak hirdetett kulturájukat, Istent, hazát, emberszeretetet megtagadva akarják az emberiségre tüzzel-vassal reáerőszakolni; *első dolgunk tisztázni azt, hogy milyen kulturát kell ifjúságunknak nyujtanunk s minőnek kell lennie azon kulturának, melynek kereteiben hazánk jövő boldogulását, egykori tényének megújhodását remélhetjük.*

A magyar ifjúságnak nyujtandó kultúra nem lehet más, mint igaz keresztény és erős nemzeti érzésen alapuló kultúra. Legyen keresztény, vagyis istenfélő és felebaráti szereteten, kötelességtudó becsületességen alapuló kultúra és legyen nemzeti, mely erős, jellem-szilárd, hazafias gondolkodású karaktereket teremtsen, kik soha semmiféle körülmények között el ne tántorodjanak magyar felfogásuktól, mintahogy azt a legutóbbi szomorú időkben máról-holnapra internacionálissá vedlett, megtévelyedett, magyaroknak nevezett emberek-nél tapasztaltuk.

A keresztény és nemzeti alapon nyugvó kultúra fegyelmzetttséget követel. Fegyelmet első sorban önmagunkkal szemben, fegyelmzetttséget és tisztelet tudást embertársaink, feljebbvalóink és előljáróinkkal szemben.

Ezt a kulturát azonban csak a szóval hatni akaró nevelés-oktatással elérni nem lehet. Az iskolai oktatás mai formájában a jó érzésű pedagógus fájó szívvel látja, hogy úgy nevelése, mint az oktatása félmunka, hogy nevelés és oktatása nem olyan mélyen szántó, mely úgy nevelői értékében, mint oktatói eredményében arányban állana a reá fordított munkával. Ezen állításom megdöntésére sok ellenérvet lehetne felsorakoztatni: a háború

Gsonka Magyarország nem ország, egész Magyarország mennyország!

ideje alatti oktatás gyengeségét; a tanítói munkával párhuzamosan szükséges szülői reáhatás hiányosságát; a vesztett háború szülte lelki depressió káros hatását stb. Kétségtelen, hogy mindezek hozzájárultak úgy a gyermek, mint felnőtt ifjúságunknak sajnálatos leromlottságához, de azért idáig jutunk, mint ahová a legfájdalmasabb tapasztalatok alapján látjuk, hogy jutottunk, úgy a nevelés, mint a tudás gyarlóságát illetőleg, — nem lett volna szabad. Itt a hibát meg kell, hogy találjuk saját nevelői és oktatói eljárásunkban is.

Igenis, követtünk el hibát, súlyos hibákat, melyekért azonban nagy hiba lenne utólagosan magunkat korholnunk, de még nagyobb hiába lenne, szomorú tapasztalataink dacára, hibáinkat be nem ismerni s az azokból levonható tanulságokat még idején nem gyümölcösöztetnünk.

De lássuk hát sorjában, tárjuk fel egymásután tanítói lelkünk keserű vallomásait, mert hiszen ami a szülőnek a rosszul nevelt gyermek, az a becsületesen érző tanítónak a sikerületlen tanítvány, fájó, igen fájó gyötrellem, melytől csak úgy szabadulhat, ha munkáját a jövőben úgy végezheti s úgy végzi vele együtt a társadalomnak minden arra hivatott rétege, ha a jövő generációját lelki szépségében, tudása alaposságában azzá fejlesztheti, amivé nevelnie és oktatnia kell.

Népoktatásunknak multban követett legfőbb hibája azon jóindulatból eredett, hogy a tudásnak oly rengeteg anyaghalmozát közölte a gyermekekkel, amelyet az megemészteni képtelen volt s mindezt verbális úton kívánta elérni, ami oly kevéssé megegyező oktatási módszer a gyermek cselekvésre vágyó természetével.

Ha végig tanulmányozzuk tanterveinket és utasításainkat, bámulva látjuk, mily tökéletességgel van azokban egybehalmozva a tudásnak mérhetetlen anyaga s ha elgondoljuk azt, hogy mindezt a 6—12 éves időszak alatt kellett volna a gyermekeknek elsajátítaniok és ismétlem, az életnek, a munkának minden velejáró tapasztalata nélkül, úgy még a laikus is beláthatja, hogy az iskola képtelen feladatra vállalkozott.

Alig van olyan középiskolai oktatásban szereplő tárgy, melynek legalább dióhéjban szorított magvát le ne nyeelettük volna a gyermekkel. S ilyen magvakból egész gyűjteményre való lett elplántálva a gyenge gyermekelmében kellő előkészítés és ápolás nélkül. A túl sűrű vetéshez hasonlíthatom leginkább ezen pedagógiai gazdálkodást, melyben egyik mag a másikat akadályozta meg a várt termési eredmény kialakulásában. Valljuk meg, sokat markoltunk és keveset fogtunk. Sokat és folyton csak vetettünk, többet, sokkal többet, mint amennyit a termő talaj megbirt. Kétségtelen, hogy az iskola mindig számolt azon helyzettel, hogy a gyermekkel között ismeretanyagának csak egyrésze öröklődik életté, a többi elvész, elporlad a feledés mesgyéjén, de mindenesetre a lényeg, a fontosat, minden körülmények között biztosítani kellett volna s ez nem sikerült. — S akkor, amidőn a tanítónak teljes erejét és idejét oktatói munkája kötötte le, jutott-e elegendő ideje nevelői teendőire is? Pedig ezek fontossága semmivel sem alárendeltebb az oktatói munkánál. Vagy, föltéve, hogy emberfölötti munkával ne-

velői munkakörét is betöltte a tanító, vajjon termékeny talajra találtak-e erkölcsi és nevelői intelmei az ismeretközlésektől elfárasztott gyermeklélekben.

Köztudomású, hogy a tanítói hivatás egyike a leggöröngyösebb, legsilányabb módon jutalmazott pályáknak. Egész embert igényel, testet-lelket fáraszt a becsületesen teljesített tanítói munka s ha az élet, a kenyérkeresés gondoljai elterelik figyelmét és munkaenergiáját más irányokba is, hivatásának többé már nem művésze, hanem csak nap-számosa lesz. Pedig ez keserves bosszú a társadalom közömbösségeért, mert a jövő gyermeknevelésének nemzetet éltető és fönntartó elemét hanyagolja el, ami pótolhatatlan veszteség. Ezért a becsületes munkáért járó javadalomban kell részesednie a tanítónak is. El kell feje felől háritani a súlyos anyagi gondok felhőit. Nyitassék alkalom a tanítói pályára lépett, de tanítónak nem való elemeknek más pályákon való érvényesülésre.

Tanterveinket és utasításainkat pedig revízió alá kell vennünk. Gyakorlati pedagógusok meghallgatásával ki kell ritkítanunk az ismerethalmaz anyagát. Ki kell terjesztenünk az elemi iskolai oktatás kereteit egészen a gyermek 14 éves koráig. (8 osztályú elemi iskola.) Az oktatás módszerében ki kell aknáznunk a gyermek cselekvő hajlandóságát. *Iskoláink vállaljanak munkaiskolákká. A munkával járó tapasztalatok adjanak életet adó vért oktatásunknak.* Tudjon, de csak annyit tudjon a gyermek, amit meg is tud emészteni, mert csak amit így tanul, azt tudja igazán s az az övé. Már az iskolai falai között tapasztalja a gyermek a munka édességét s tanulja megismerni azt az igazi tudást, melyet a fizikai értelemben művelt munka nyújt a vele foglalkozónak. *Váljék minden iskola műhelyé, a tanulás műhelyévé, hol nem mesterségeket tanuljon a gyermek, hanem életrehatóan tanuljon.* Tanulja meg már az iskola falai között a munka abc-jét és a munkával járó élet alakítsa át a benne rejlő cselekvésre hajló ösztönt munkaszeretetté. Nem elégszünk meg a jövőre „A munka nemesít” féle jelszavak hangoztatásával. Cselekvés, eleven élet zaja váltsa fel az iskola eddigi szorongó csendjét.

Az elemi iskola által nyújtott kézügyességet és munkára való készséget folytattatnia kell a közép, sőt még a legfelsőbb iskoláknak is. E fokokon azonban már a munkaoktatás célja ne csupán oktatói cél legyen, hanem teljesen gyakorlati. Azért a közép és felső iskolai munkaoktatás oktatói művelt iparosaink köréből választatnának. Míg az elemi fokon több iskolailag művelhető anyagnem legelőbb technológiájának csupán alapjait fektetjük le általános nevelői és oktatói céllal, addig a közép és felső fokon a gyermek a már benne kialakult hajlandóság alapján szabadon választott iparágban tökéletesíttetnék. Vajha elérhetnők ezt!

Az értelmi osztály súlyos helyzetét némiképp is enyhítő és sürgős megoldásra váró teendőkre vonatkozó fejtegetéseimre a legközelebbi alkalommal térek ki.

Lohr Lajos,
fővárosi iskola igazgató.

Hiszek egy Istenben! Hiszek egy hazában, Hiszek egy isteni örök igazságban, Hiszek Magyarország feltámadásában! Amen.

GYERMEKSZOBÁ.

Kicsinyeknek, nagyoknak mesél: KELEMEN ANDOR.

Igaztévő Krisztus.

Krisztus Urunk egyszer, — mi jutott eszébe,
Vándorló ruháját, botját előkérte,
Szétnyútt, kopott tarsolyt akasztott nyakába
S neki vágott a világnak, torony irányába.

Hát, amint az úton poroszkálna, menne,
Cifra hintó vágat, mint a szélvész szembe,
Hogy a vándort éri, meg is áll legottan:
— Hé atyafi, — kérdé egy úr — merre, mi dologban?

— Én bizony csak mennék, míg a lábam bírja,
A szegénynek nem áll bődönnel a zsirja,
Gondoltam: valahol szerencsét próbállok,
Tán csak hamarabb lelem meg, ha utána járok.

— Nekem éppen ilyen emberforma kéne,
Menesem elcsapott pásztorra helyébe.
Mert úgy tudd meg: nálam dolga van a karnak.
No, felcsapsz-é? — Mondta Krisztus: — hogyha megfogadnak.

A mennyei vándor a hintóra szállott,
Vágtatott a négy ló, estig meg sem állott,
S mire nagy későre a céljukhoz értek,
Aprithatták volna bátran a nagy sötétséget.

Másnap, pitymallatkor, szólt a gazdag ember:
— Kimész a karámhoz, tüstént, menesemmel.
Hanem jól vigyázz rá, alkonyatra kelve
Hijja nélkül lássam őket portámra terelve.

Krisztus Urunk hát — a dolga után látott,
Megszámlálta sorra sebtén a jószágot,
Teregetni kezdte maga előtt szépen.
Egy ősz ember sirdogált, ült künn a karámszélén.

Köszöntötte Krisztus, az csak fejét rázta:
— Hogy szöhetett ide sorsod motóllája?
Hogy adhadtad, fiam, a fejedet erre,
Ki az, aki élted rúdját mi felénk teregte?

— A magam szántából jöttem ide, bátya,
Kergetett a nyomor üres tarisznyája,
Gondoltam: valahol kenyér után nézek...
— No hát, fiam, benned itt még szűkebb lesz a lélek!

Mert úgy tudd meg ám, hogy nem igaz e jószág!
Innen is, onnan is összelopták, hordták,
A szomszéd határról, a szemközti rétről,
Még a domb se tart ide, mi itt egyenest tér föl!

Erősködhetsz szörnyen, üzheted az álmat,
Örködhetsz is folyvást minden jószáglábot,
Egy-kettő belőle mindig tova lából...
S akkor aztán elbúcsuzhatsz az árnyékvilágtól!

No, — mosolygott Krisztus — hűséges vagy népem,
Hiszen tudtam én, hogy utam merre végyem,
Hogy hol üti fel baj fejét a földháton,
Azt is, hogy ki szántott eddig ezen a batáron.
Hogy nem ide való: hegy, völgy, se a ménes,
Amire e gazda hetykélkedik, kényes
S tenéked is itt van elvett házad tája.
Ne félj, vissza kapod szálíg, nem állsz itt hiába!

Azzal Krisztus Urunk karikását véve,
Nagyot cserdített a ménes közepébe,
Hát uram — teremtom! egy szempillantásra
Szertefutott, eltűnt annak minden paripája.

Haj, nőtt a nyomukba nagy, menykőves zápor,
Vitézek nőttek ki a füvekből, fákból,
Ellepték a rétet, sűrűn, sáska módra
S rajta! ki-ki a magáét vette, vitte, hordta.

Krisztus Urunk egyszer — (jutunk mi eszébe!)
Vándorló útjában, ha mifelénk tér be,
Kerekedik itt is égi ostorától,
Meglátjátok, a Kárpátig, nagy, menykőves zápor!

Andor bácsi.

Köszöntök, újévre.

Anyának.

Kukuk-kukuk: édesanya,
Uj esztendő van ma,
Itt piroslik a szobánkban
Rózsás pitymallatja!
Rózsás pitymallatja,
A szeretet fénye,
— Ott mosolyog, ott nevet a
Szived közepébe!

Apának.

Hát te nekem, édes apám, mit kívánjak már ma?
— Ne szántson a homlokodon bú, baj paripája!
Oh, beérjük kis kenyérrrel — s ha gond van a fával,
Gyere közénk: melegedünk lelked sugarával!

A magyar katonához.

Tudjátok-e, hogy ti vagytok a magyar nép büszkesége?
Lépteitek drága nyomán lüktet e hon szívverése!
Érzitek-e, kezetekben ott forog az Isten kardja!
Vigyázzatok! ti hozhattok szebb jövőndöt a magyarral!
Bandi diák

MAGYAR MUNKÁS.

Szemelvények Forgács Gyula pályadíjnyertes dolgozatából.

(Lapunk mai terjedelme nem engedi, hogy a nyertes pályamunkákat teljesen leközzöljük. Jónak láttuk azonban, hogy a dolgozatok főbb gondolatait olvasóinkkal megismertessük.)

I.

„Hogyan lehetne a munkásság többségét a nemzeti eszmének megnyerni és mi módon lehetne a pártpolitika kizárásával, de egyben gazdasági érdekeinek teljes biztosításával nemzeti alapon ujjaszervezni?”

E pályatétel óriási kérdést vet fel. A sociologia történetében egy szomorú korszak záródott le szemeink előtt. Azok az eszmények, amelyeknek az utópistáktól kezdve a kummunistáig annyi fanatikus harcosa volt, elvesztették hite-
lükét. A lezárult korszak azonban örökséget hagyott reánk, egy súlyos kérdést, a *munkáskérdést*, amely eddigelé monopolizálta a „szocializmus” fogalmát. Az események feloldották e monopolumot és arra kényszerítik az állam minden hivatalos és társadalmi tényezőit, hogy a „szocializmus” fogalmát kiemelve egyoldalú és veszedelmes elhagyatottságából, a munkáskérdésnek komolyan és lelkiismeretesen szemébe nézzen, keresse meg e kérdés minden kapcsolatait a társadalmi élet, a societás összes viszonylataival és a széles látókörű megismerés világosságánál keresse meg azokat az utakat, amelyek e kérdés szerencsés megoldására vezetnek.

E kötelesség elől többé elzárkóznunk nem szabad. Nem szabad engednünk, hogy a tőke, a termelés, a munkaadó és munkás egymáshoz való viszonyát variálva és foltozgatva azt gondoljuk, hogy socialis reformerek vagyunk. Meg kell látnunk azokat az intellektuális és morális velejárokát, azokat az individualis és tömegjelenségeket is, amelyeknek kikapcsolásával még a jóindulatú segíteni akarás is csak elégedetlenséget szít és lázadásra tüzel.

Meg vagyunk győződve, hogy ha a munkáskérdést az egyetemes societatan nem *egyetlen*, hanem csak a fontos kérdések *egyikének* tekintjük, ha a munkásosztály nem várja összetett kézzel, hogy mit tesznek érte a kívülállók s a nagy társadalom nemcsak a munkásosztály hibáit és bajait veszi észre, hanem a magáét is, ha a munkaadó és munkás, a tőkés és a termelő egy magasabb eszmény szolgáltatába lépve beilleszkedik a nemzeti élet anyagi és szellemi felvirágoztatásának *többi* tényezői közé s ezáltal hasznosan hozzájárul az egész emberiség boldo-

gulásának előmozdításához, — a kibontakozás a jelen helyzet zűrzavarából biztosítva van.

Nem lehet tehát durván hozzányulni e kérdés megoldásához. Nem lehet tüzzel-vassal kiirtani a beteges socialis fogalmakat és a lázas kommunistá principiumokat a munkások gondolatvilágából. Hiszen ez a gondolat, a lelkiismeret szabadságának rovására történnék!

Nem lehet vasfegyelemmel és nem szabad terrorral küzdeni a meggyőzések ellen. Nem rabszolgákra, hanem szabad, független, felvilágosodott, de becsületes és hazafias munkásokra van szüksége szerencsétlen országunknak.

Azt sem tennők helyesen, ha majmolni kezdenők a fejlettebb államok socialis berendezkedését, ahová azok százados fejlődés után jutottak. Így az a veszély fenyegetne, hogy magunkra vennők a fejlettség külső mázát, de belül kiskorúak maradnánk. De nincs is erre szükség. A külföldi rendszerek lehetnek példák előttünk, de az bizonyos, hogy a mi nemzeti és társadalmi életünk csak akkor fog megfelelni rendeltetésének, ha a magyar nemzeti élet ezredéves gyökereiből fog felsarjadzani. Vágjuk le azokat a galyakat, amelyek a közelmúltban oly keserű gyümölcsöket termettek, oltunk helyébe ujakat, nemeseket, de a gyökér maradjon.

Nem lehet társadalmi életünket egy csa-
pásra meggyógyítani; nem lehet máról holnapra a mulasztásokat pótolni, hanem a fejlődés élet-tani törvényeinek megfelelőleg lassan, de céltudatosan kell hozzálátunk az összebogozott szá-
lak kibontásához.

E fontos munka teljesítéséhez kell azonban egy alapézés, amely biztosítja ítéletünk tárgyilagosságát és megóv attól, hogy bármi igazságtalan egyoldalúságba tévedjünk.

Ez az alapézés nem lehet más, mint a vak gyűlölet és ostoba általánosítás kizárásával igazságos megállapítása annak, hogy az elmúlt katasztrófáért nem egyedül a munkások felelősek, hogy nem minden munkást részegített meg a kommunizmus részegítő pohara, hogy nemcsak az a bűnös, aki terjesztette a mételyt, hanem bűnösök és szerintem százszerosan bűnösök azok, akik engedték terjeszteni a bajt, akik semmit nem tettek a „világmegváltó”, hamis eszmék romboló munkájának ellensúlyozására, a munkásság felvilágosítására, helyzetének megfelelő javítására. Peccalur extra et infra muros. Vétkeztünk mindnyájan.

Aki ezt nem látja és át nem érzi, az ne nyuljon a munkáskérdéshez, mert csak ártana a kívánt gyógyítás helyett.

Munkában az erő; munkában az egység. Rend, társadalmi béke, és munka menthet meg!

A HONSZERETET egyesület tagjai lapunkat évi 80 korona előfizetési árért kapják.

Székelyek dala.

(Népköltés.)

Sóhajtások útján,
Vágyódások után,
Gyötrő emlékek közt,
Ezer tövis között,
Vérkönyveket sirva,
Atkot inádkozva,
Gyötrelmes éjekben
Bús Csaba vitézzel,
Hazámban hontalan,
Dühtől mámorosan,
Keserű lélekkel
Járok én, bús székely.

Özvegy édesanyám!
Tudom, hogy vársz reám;
Nem tudod, hol vagyok,
Azt sem, merre járok.
Rabnak hiszed fiad,
Mint magad is rab vagy.
— Hangtalan panasszal,
Néma vágyódással
Várjuk egymást vissza
Hargita aljába:
Keserű lélekkel
Sok hazátlan székely.

Perbe is fogának
S dobra juttatának...
Judások adtak el
Mindent, ami székely...
Ósi hajlékomba,
Tornácós házamba
Rablók kerekedtek,
Oláhok kerültek...
— Csikorgó fogakkal
Boszu boszút forral...
Haj! megtér még egyszer
A hazátlan székely!

Eladtak... Megvettek!
Bujdosóvá tettek!
Búsuló szívünkbe
Ők csepegtették be
A szörnyű fogadást:
Vért! Vért! Boszuállást!!
Te fölséges Isten,
Irgalmad ne legyen
Az oláh csordákon
Azon a nagy napon,
Ha jön bús lélekkel
A hazátlan székely!

Dolgozz boszu... Forrj, rágj,
Gyötörj, kinozz, sujts, vágj!
Taníts nappal, ébren
S a vajudó éjben...

Kisérj, mint az árnyék,
Ha nélkülöd járnék...
De otthon is térj be
Minden székely szíobe.
Izzék a parazsod:
Míg lángra nem kaphat
S nem fizethet vésszel
A hazátlan székely!...

Fogadom lelkekre
S az élő Istenre:
Szép Erdélyországot,
Kisebbik hazámat
Megszerzem, megvédem
Életen és véren!
Népek söpredéke
Nem leszen úr benne!
Halld meg ezt, nagy világ
S bámuld meg a csudát,
Majd ha menykövekkel
Haza tér a székely!

Szép deli madarak,
Jó holló madarak,
Otthon maradjatok
S minket megvárjatok!
Haza jövünk, haza
Véres lakomára...
Vig nótákat mondunk,
Szilaj táncot járunk...
A nagy oláh torra
Jöhettek károgova...
... Megjövünk egy éjjel
Sok hazátlan székely...

INNEN-ONNAN.

NÉGY SZOBOR. Folyó hó 16-án délelőtt, a Szabadság-teren, négy szobor: négy élő lelkiismeret talpa előtt tesz fogadalmat ez a megtépett, megcsonkított ország, melynek fiai az ősök elrablott örökének keserű szimbolumait állították mementóként önmaguk elé. Négy szobor talpa elé idézi lelkét és ősei szellemét e nép, hogy e rettentő tetemrehíváson elszámolhasson Isten és apái előtt. Zarándokoljatok ki e szent istenpre! Ima és szent, erős fogadalom váltsa meg ajkatokon lelketek keserű vívodását; forrjon össze a harangok zugásával, kürtök riadozásával, ágyuk dörrenésével egyetlen szörnyű harogássá: SOHA!

*

TÖRTÉNETI IGAZSÁG. Zrínyi Miklós a költő, bár apai őseire nézve horvát származású volt, soha sem tekintette magát másnak, mint magyarnak. Festvérét, Zrínyi Pétert, egy ízben így jellemezte: „Jó horvát, mert jó magyar.” Érdekes, hogy ugyanezt igazolta be a jelen is. Jó horvát, jó szerb, jó román stb. az volt a nemzetiségeink közül, aki „tántoríthatlan jó magyar volt.” Aki pedig el-

lenünk volt, az szomszédaink ellen is cselekedett. E kalandorok napja rövidesen leáldozik s előtérbe kell, hogy lépjen a Zrinyink által mondott történeti igazság. Különben pedig: „rossz szomszédtság, török átok!”

*

BOROSS SANDOR: „TANC.” Versek. Igaz magyar kesergők, tépő gondolatok, mélyen szántó, megkapó eszmék gyűjteménye ez a könyv, melyet Boross Sándor, az új magyar, remekköltészet megteremtője, az új nagy magyar csillag írt.

Keserőség, majd bizakodás és a kitartásra s teltre ösztönzés szólnak lelkéből hozzánk, igazi nagy, szent ihlettel. Segélykiáltásai megrázzák szívünket.

Boross Sándor a mi szörnyűséges éjszakánkban valósgas szövétnekként világít rá utunkra.

Költői egyénisége oly nagy s oly határozott, hogy irányt neki nem szabhatunk, de mint látjuk, ő az, ki költészetünk hatalmas továbbfejlesztésére küldetett e sokat vesztett nemzetnek.

Megkapó gondolatai nemcsak elgyönyörködteinek, nemcsak felemelnek, hanem egyenesen arra vannak hivatva, hogy e nemzetet nagy feladata teljesítéséhez új, öntudatos életre keltsék.

Korunk legnagyobb magyar költője s a magyar faj lelki világának ma legnagyobb kifejezője ő, kiben e nehéz idők hangja szólal meg, nagy feladatok előtt álló nemzetünkhöz.

Költeményeit Singer és Wolfner adta ki, békebeli pompás kiállításban, melynek ára 30 korona.

A szerző neve a legmagasabb irodalmi körök kritikai révén egyszerre ismertté vált.

*

A „Honszeretet nevelőtizedel”, melynek szent célja a hadiárvaiknak és a hadirokkantak gyermekeinek és a menekült ifjuságnak otthont adni s őket fajmagyar, hazafias szellemben, tisztességes kenyeret biztosító, gyakorlati pályákra nevelni, — a „*Move Hadiárvaik Otthoná*”-val együttesen, nagy sikerrel, szenzációs műsorú Szilveszter-estélyt rendezett évválasztó éjszakán a Lloyd összes termeiben.

EGYESÜLETI ÉLET.

A PÉCZELI HONSZERETET CSOPORT f. hó 6-án tartotta évi rendes közgyűlését, melyen a központot dr. Magyarádi Boross Lajos jogtanácsos, felelős szerkesztőnk képviselte, aki is ott a „Honszeretet” (A Magyar-ság Egyesülése) nevében ezeket mondotta el:

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Az édesanya, a Honszeretet országos egyesület áldását küldi az Önök hazafias munkájához.

Ma minden magyar előtt egyetlen cél: területeink viszszerzése lebeg. E szent feladathoz keresi a Honszeretet is a magyar egységet.

Területeinket ellenségeink, a lelkeket pedig a különböző eszmeáramlatok marcangolták szét.

Ez a történeti valósg!

Rabságba sanyilódó testvéreink pedig azt üzenik mindnyájunknak: mentsük meg a Hazát!

Igen Uraim! Veszélyben a Haza!

Egyrésze már elveszett! De még nincs veszve minden! Adjatok egyetlen szilárd pontot — mondá a tudós és kiemelem az egész világot.

Testvéreim! Képezzen a mi csonka Magyarországunk egyetlen szilárd pontot s akkor a Kárpátok öléből le az Aldunáig kiemelhetjük ellenségeinket.

Magyar egység!

Erre van szükségünk! Ezt keresi a Honszeretet. Hogy béküljön meg immár ez a nemzet önmagával s forrjanak egygké a lelkek a Honszeretet szent, legszentebb tüzében.

Magyar Haza, te szétmarcangolt élő valósg! rajtad kívül nincs számunkra hely, magyar Honszeretet! Te lelkicsinyelt, megrugdosott, sárba tiport, legfenségesebb eszme, rajtad kívül nincs számunkra fogalom, melyben egyesülhetnénk a nemzeti feltámadásra.

Mikor fáj a lelkünk, vérzik a szívünk, mikor bántanak, rugdosnak, taposnak, megaláznak bennünket, magyar honszeretet, Te légy, te lehetsz a mi vigaszunk!

Mindenünkből kifoszthatnak, mindenünket elrabolhatják, de a Honnak szeretetét senki el nem veheti tőlünk!

Elszakított testvéreinknek azt üzenjük innen: egyek vagyunk velük a közös anya, a hon szeretetében s törekvésünk egy az övékkel: a hazát szabaddá, naggyá, boldoggá tenni.

S amidőn itt a Honszeretet szent oltáránál állunk, lelkünkben a megbocsátás, a kiengesztelődés szelleme lebeg s a haza eltévelyedett, tékozló gyermekeinek pedig a Honszeretet melegével hirdetjük, hogy rettenetes az a borzalmas valósg, melybe velök együtt sodródtunk, azonban tőlünk mégse féljenek! A haza már megbocsájtott az ellene vétőknek. De féljenek a Magyarok Istenétől, féljenek a saját lelkiismeretöktől s a haragvó Istent csak úgy békíthetik meg, saját lelkiismeretüket csak úgy némíthatják el, ha életöket, vérüket áldozzák a honszeretet szent oltáránál.

Mi bizakodással szentül hisszük, hogy nem csak a csonka Magyarországunkban, de a magyar szent korona minden parányi helyén a magyar honnak szeretete egygké forrasztja a lelkeket.

Látjuk az idők jelét s már halljuk tőlünk eltántorodott testvéreink zokogását. Mert az nem igaz, hogy a magyar lelkiismeret ne mardosná azokat, kik hazájuk ellen vétettek. Már tudjuk! Megbánták az elszakadást mindenütt, nemzetiségre való tekintet nélkül.

Felébredt a magyar öntudat. Könnyes a szem mindenütt, ide hallatszik a sírás, mely nemsoká zokogásba ful. Sirjatok, zokogjatok, testvéreink, könnyítsetek e nagy nemzeti szerencsétlenségben magatokon s ne feledjétek, hogy fájó könnyeitek azt hirdetik, hogy mi visszavárunk titeket, nélkülünk ti sem élhettek, azt hirdetik könnyeitek a mienkkel együtt, hogy a mi szívünkben a megbocsátás szelleme honol.

Mi őszintén hangoztatjuk felétek a kormányzó urunk öfömméltósága nemes rendelkezése nyomán: hogy a megtértek üdvözölhetnek a Honszeretet szent, legszentebb oltáránál s ha nem marad egyetlen bűnös, ha mindenki

üdvözül, úgy Magyarország nagy, hatalmas s népei pedig boldogabbak lesznek, mint valaha.

Magyarok Istene! Add áldásodat működéseinkre. Oh! add vissza a lelkeket a magyar Hon szeretetének! Add, míg nem késő. Tedd boldoggá e sokat vétkezett, de még többet szenvedett, azonban a jó tulajdonságokban is bővelkedő nemzetedet. Engedd, hogy a magyar hon szeretetében üdvözülhessen ennek a nemzetnek minden gyermeke a Kárpátoktól az Aldunáig, meg az Adriáig, hogy egységesen teljesíthesse ez a nemzet az eljövendő évezredekben is, azt a szent hivatást, amit oly sok véráldozat s annyi balsors közepette az elmúlt ezer éven át a legihvebben teljesített.

Hatalmas Isten! Népek Istene, czeekben a nehéz napokban, amidőn az eszmék harca vérben gázol, addj gyors feltámadást, hogy az emberiség szent nevében felemelhessük erős karunkat s oda kiálthassuk a világnak: népek, ne tovább! A vérontás megszűnt, a szeretet országá eljött!

Magyarok Istene! ezekre segíts meg minket! Amen!

Turán gazdasági többtermelés.

A föld szül mindent; — embert, állatot, növényt. A természet ősanycsere lörvénye, minden korban, minden időben fennállott, s végtelen időig fenn fog állani. Az őshatalom, a lényeg, — Isten. A természet törvényei az Úrtól származottak és örökkévalók. Az ember, — a képre teremtett lény, eszével és Istentől nyert szabad akaratával hivatott arra, hogy saját élete fenntartása érdekében, a természet törvényeit, saját céljaira, mentől jobban kihasználja.

Azt látjuk, hogy a természet kihasználása ott erősebb, ott észszerűbb, ahol a művelésre alkalmas föld kevesebb, ahol a lakosság sűrűsége rákényszeríti az embert az okszerűbb földművelésre. Tagadhatatlan, hogy a nyugati államok földművelése jóval előbb áll, mint a mi magyar növénytermelésünk. Tény azonban az, hogy a világon a legokszzerűbben, Kínában és az ezzel határos, közép Kelet-Szibériában gazdálkodnak.

Khina sárga, sivár homokja, vörös, terméketlen sziklavidékei, a copfos polgárok millióit a nagy folyók mentére szorították; oda, hol termékenyebb a föld; megtermi a rizst, a búzát, — a kenyeret. A Sárga folyó, egymástól mérföldekre fekvő partjai mentén, naphosszat, buja, zöld vetések és ültetvények között dolgozik a kínai kuli. Kihasználja a természet törvényeit a legmegfeszítettebb munkával s kényszeríti a földet, oly termésekre, melynek hallatára jó magyar gazdám, Te hitetlenül csóválod a fejed. — Ha ezelőtt egy századdal, égő villany körtét láttunk volna, egyesek közülünk babonásan keresztet vetettek volna az ördögöség láttára s ma? — megtanultak a természetet látni benne.

A kínaiaktól megtanulták a földművelés mesterségét a szomszédos kelet-szibériaiak, de már hozzánk, a kietlen pusztákon át, a roppant távolságokon keresztül nem juthatott el.

Minden rossznak van jó oldala; így a lezajlott nagy háború is, sok oly dologgal ismertette meg a világ egyes részeit, ami hasznos, ami jó.

Szibériából visszatért hadifoglyaink, oly értékes tapasztalatokat, megfigyeléseket, látkört hoztak magukkal, hogy itt-ott felér két emberöltő csendes nyuga-

lomban szerzett tapasztalatával. Értékesítsük e tapasztalatokat; kezdjük meg a földművelést, oly okosan csinálni, oly jövedelmezően, mint a kínaiak, mint a kelet-szibériaiak.

(Folytatjuk.)

„HONSZERETET“ Gazdasági Szövetkezet ÁRUELOSZTÓ HELYE.

Központi iroda: Áruelosztó:
IV., Váci-utca 34. féleml. VI., Gr. Zichy Jenő-u. 34.
Telefon: 46-14. Telefon: 21-47.

Tagjaink figyelmét felhívjuk az e héten kiosztásra kerülő
jáva (nád) cukorra.

Kapható továbbá:

Ia Szinszappan 1 drb. K 8. — Paprika 1 kg. K 110.—
Nyerscukor (jegy nélkül) valamint az összes élelmiszerek és
háztartásban szükséges anyagok u. m.:

Elsőrendű japán rizs (fényes), I-rendű nyers kávé, I-rendű
pörkölt kávé (naponként friss pörkölés.) Eredeti Coris Cacao.
Fekete Bors egész és törött. Borsó (hántolt). Bab (tarka és fehér).
Köles (idei). Tengeri dara. Méz. Gyümölcsíz. Tea. Csokoládé
(Stellona, Moriano, stb.) Szardínia stb. stb., valamint az összes
hatósági cikkek. Különlegesség: Bér gazdaságunk idei
termése: I. rendű Csokoládé bab egy kg 15 korona.

Magy. kir. államvasutak.

A budapesti keleti pályaudvarról kiinduló vonatok menetrendje.

5 ó. 30 p.† Sártogárd, Szekszárd, 6 ó. 10 p.† Bánhida,
6 ó. 30 p.○ Balatonfüred; Tapolca, 7 ó.† Gyékényes, 7 ó. 15
p.† Győr, Szombathely, 7 ó. 15 p.† Győr, Wien, 7 ó. 30 p.†
Kunszentmiklós, Kíszszállás, 7 ó. 50 p. Nagykátá, Szolnok, 8
ó. Hatvan, 8 ó. Hatvan, Salgótarján, 8 ó. 20 p.† Győr, Wien,
9 ó.† Miskolc, Sátoraljaújhely, 9 ó. 30 p.† Szombathely,
Fehring, 9 ó. 40 p.† Miskolc, Sátoraljaújhely, 9 ó. 40 p.†
Hatvan, Salgótarján, 10 ó. 15 p.○ Győr, Wien (Expr.), 12 ó.
40 p.† Nagykatá, 1 ó. 25 p.† Gödöllő, 2 ó. 15 p. A Balaton-
füred, Tapolca, 2 ó. 25 p. Hatvan, 2 ó. 30 p. Bicske, 2
ó. 40 p. Nagykatá, Szolnok, 3 ó. 20 p. Ujdombovár, 4 ó.
15 p. Bánhida, 4 ó. 20 p. Kunszentmiklós, 4 ó. 20 p.†
Szolnok, 4 ó. 30 p.† Hatvan, 4 ó. 50 p.† Győr, 5 ó.† Paks,
6 ó.† Salgótarján, 6 ó. 5 p. Kiskunhalas, 6 ó. 15 p.†
Szolnok, 6 ó. 30 p. Bicske, 6 ó. 40 p.† Pécel, 7 ó. 20 p. Szol-
nok, 9 ó. 30 p.† Győr, 9 ó. 40 p.† Hatvan.

A budapesti nyugati pályaudvarról kiinduló vonatok menetrendje.

5 ó. 30 p.† Kiskunfélegyháza, 6 ó.† Esztergom, 6 ó. 30
p. Lajosmizse, Kecskemét, 6 ó. 35 p. Rákospalota, Ujpest,
7 ó. 10 p.† Békéscsaba, 7 ó. 20 p. Szob, 7 ó. 35 p. Rá-
kospalota, Ujpest, 7 ó. 40 p.† Kisvárdá, 8 ó. 30 p.† Szeged,
12 ó. 5 p. Rákospalota, Ujpest, 12 ó. 25 p.† Szob, 1 ó.
35 p.† Debrecen, 1 ó. 50 p. A Esztergom, 2 ó. 10 p.† Szob,
2 ó. 15 p.† Göd, 2 ó. 30 p.† Esztergom, 2 ó. 50 p.† Lajos-
mizse, Kecskemét, 3 ó. 30 p.† Békéscsaba, 4 ó. 20 p.† Szob,
4 ó. 30 p.† Cegléd, 4 ó. 35 p.† Lajosmizse, Kecskemét, 5 ó.
50 p. Rákospalota, Ujpest, 6 ó. 20 p. Cegléd, 6 ó. 25 p.†
Szob, 6 ó. 40 p.† Esztergom, 7 ó. 15 p.† Dunakeszi, Alag,
8 ó. 10 p.† Nagymaros, 8 ó. 20 p.† Cegléd, 8 ó. 30 p. Rá-
kospalota, Ujpest, 10 ó. 45 p.† Szeged.

A jel nélküli vonatok vasárnap is közlekednek.

Jelek magyarázata:

○ Hétfő, szerda, pénteken közlekedik.

† Naponta, szombat és vasárnap kivételével.

■ Naponta, vasárnap kivételével.

⊗ Szombaton Kiskörösiig.

A Kedden és csütörtökön.

= Pénteken csak Győr.